

Bestyrelsen og direktionen for
Spar Salling Sparekasse
Vesterbrogade 24
7860 Spøttrup

20. april 2012

Fastsættelse af solvenskrav og frist til opfyldelse heraf

1. Finanstilsynets afgørelse og klagevejledning

Det er Finanstilsynets opfattelse, at det af Spar Salling Sparekasse opgjorte individuelle solvensbehov ikke er tilstrækkeligt.

Finanstilsynet vurderer, at der er risici for sparekassen på mindst 82,5 mio. kr. ud over, hvad der dækkes af 8 pct.-kravet. Heraf vurderes umiddelbart i størrelsesordenen 34 mio. kr. at være i form af nye nedskrivninger.

Finanstilsynet skal derfor i medfør af § 124, stk. 5, i lov om finansiel virksomhed fastsætte et solvenskrav på 15,5 pct., svarende til en tilstrækkelig basiskapital på 171 mio. kr. Solvenskravet er opgjort før indregning af nye nedskrivninger.

Finanstilsynet kan samtidig konstatere, at sparekassens faktiske solvensprocent på 14,1 pct. pr. 31. december 2011 – svarende til en basiskapital på 156 mio. kr. - er lavere end det førnævnte individuelt fastsatte solvenskrav på 15,5 pct.

Fratrukket det af Finanstilsynet estimerede yderligere nedskrivningsbehov på 34 mio. kr., vil sparekassens faktiske solvens falde til 11,1 pct., mens solvenskravet falder til 12,4 pct.

Finanstilsynet har ved afgørelsen særligt lagt vægt på de betydelige svaghestegn, som knytter sig til en del af sparekassens store landbrugsengagementer.

Finanstilsynet skal derfor i medfør af § 225, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed meddele en frist til søndag den 22. april 2012, kl. 18.00, til at opfylde solvenskravet. Finanstilsynet vil tage stilling til en eventuel fristforlængelse, såfremt sparekassen anmoder herom.

FINANSTILSYNET
Århusgade 110
2100 København Ø

Tlf. 33 55 82 82
Fax 33 55 82 00
CVR-nr. 10 59 81 84
finansstilsynet@ftnet.dk
www.finanstilsynet.dk

ERHVERVS- OG VÆKSTMINISTERIET

Sparekassen skal senest 6 timer efter modtagelse af denne afgørelse give besked om, hvorvidt sparekassen agter at lade sig afvikle efter lov om finansiel stabilitet, jf. § 16 f, stk. 1, i lov om finansiel stabilitet.

Finanstilsynets afgørelser kan, senest 24 timer efter at afgørelsen er modtaget, indbringes for Erhvervsankenævnet, Kampmannsgade 1, Postboks 2000, 1780 København V, tlf. 33 30 76 22, jf. § 372, stk. 3, i lov om finansiel virksomhed.

Det følger af § 7 i bekendtgørelse om Erhvervsministeriets Erhvervsankenævn, at det er forbundet med et gebyr på 4.000 kr. at klage til Erhvervsankenævnet. Efter § 15, stk. 4 i nævnte bekendtgørelse, kan nævnet eller formanden på dets vegne træffe bestemmelse om hel eller delvis tilbagebetaling af det indbetalte gebyr, hvis der gives klageren helt eller delvist medhold. Gebyret tilbagebetales, hvis klagen afvises, jf. § 8, stk. 2.

Da denne afgørelse er truffet af Finanstilsynet som en uopsættelig sag, der ellers skulle have været forelagt Det Finansielle Virksomhedsråd, er det udgangspunktet, jf. § 354a, i lov om finansiel virksomhed, at afgørelsen offentliggøres. Offentliggørelsen kan dog udskydes, hvis en offentliggørelse kan medføre uforholdsmæssig stor skade for sparekassen. Finanstilsynets offentliggørelse vil som udgangspunkt afvente sparekassens egen offentliggørelse.

Dette brev sendes i kopi til sparekassens eksterne revision samt Finansiell Stabilitet A/S.

2. Sagsfremstilling

Spar Salling Sparekasse er en lokal sparekasse med Salling og omegn som det primære forretningsområde.

Sporekassen har en høj eksponering inden for landbruget samt en beskedne solvensoverdækning, hvorfor sparekassen er under skærpet tilsyn af Finanstilsynet.

Sporekassen har pr. 31. december 2011 udlån og garantier for 1,3 mia. kr. og en samlet balance på 1,6 mia. kr. De risikovægtede aktiver er på 1,1 mia. kr. Af de samlede udlån er 26 pct. relateret til landbrugssektoren.

På passivsiden har sparekassen samlet indlån på 1,3 mia. kr. Sporekassen har statslig hybrid kapital for 33 mio. kr. Sporekassen har ingen statsgaranterede udstedelser.

Finanstilsynet har i perioden den 8. marts – 13. marts 2012 foretaget en funktionsundersøgelse af sparekassens største engagementer, alle sparekassens øvrige større landbrugsengagementer samt en stikprøve af sparekassens mellemstore engagementer.

Undersøgelsen dækkede ca. 42 pct. af Spar Salling Sparekasses kreditter målt efter volumen, herunder sparekassens 40 største engagementer samt 24 landbrugsengagementer i intervallet 1-5,5 mio. kr. Finanstilsynet har herved gennemgået alle sparekassens udlån af betydning til landbrug og erhverv. Herudover har tilsynet gennemgået en stikprøve af sparekassens øvrige engagementer i intervallet 1-5,5 mio. kr.

Finanstilsynet foretog senest i december 2010 en lignende undersøgelse i sparekassen, hvor tilsynet konstaterede svaghedstegn i en del af de gennemgåede engagementer. Finanstilsynet meddelte på den baggrund sparekassen, at den beskedne solvensoverdækning udgjorde en væsentlig risiko.

Efterfølgende gjorde sparekassens eksterne revision i revisionsprotokollatet for 2010 blandt andet opmærksom på, at selv om sparekassen havde en høj eksponering inden for landbruget, udgjorde denne branche kun en forholdsmeæssig beskedne andel af sparekassens nedskrivninger. Endvidere gjorde revisionen opmærksom på, at fortsat negative resultater inden for landbruget i 2011 kunne føre til væsentlige nedskrivninger på landbruget fremover.

Derfor valgte Finanstilsynet at indkalde udvalgte landbrugsengagementer fra sparekassen, som blev gennemgået i tilsynet i løbet af efteråret 2011. Gennemgangen viste et betydeligt mernedskrivningsbehov på en del af de gennemgåede engagementer, hvorfor tilsynet påbød sparekassen at udarbejde nye nedskrivningsberegninger herpå. Det øgede nedskrivningsbehov skyldtes blandt andet, at sparekassen var alt for optimistisk i sine vurderinger af jordpriser og mælkekvoter. Gennemgangen medførte en forøgelse af nedskrivningerne på de udvalgte engagementer fra de af sparekassen opgjorte 5,5 mio. kr. til ca. 22 mio. kr.

På denne baggrund har Finanstilsynet i januar 2012 indkaldt sparekassen til den netop afholdte undersøgelse med henblik på en nærmere gennemgang af sparekassens udlån og kreditter.

Finanstilsynets gennemgang har godtgjort, at sparekassen stadig i utilstrækkeligt omfang har solvensreserveret og nedskrevet på sparekassens landbrugsengagementer. Dette skyldes, at sparekassen generelt er for optimistisk i sin vurdering af og i utilstrækkeligt omfang har konstateret OIV (objektiv indikation for værdiforringelse) på de gennemgåede engagementer. Ved gennemgangen af sparekassens største engagementer var tilsy-

nets vurdering af kundens bonitet således i mange tilfælde lavere end sparekassens.

Af sparekassens 40 største engagementer har Finanstilsynet markeret 19 engagementer som udlån og garantidebitorer med enten væsentlige svagheder eller OIV. Af de 40 største engagementer vedrører 25 engagementer landbruget.

Finanstilsynet kan endvidere konstatere, at en del af de gennemgåede engagementer set i forhold til seneste undersøgelse i december 2010 er yderligere svækket som følge af den fortsat svage udvikling i landbruget.

For en stor andel af Spar Salling Sparekasses større landbrug viser de seneste årsregnskaber en negativ konsolidering, og i flere tilfælde er kundernes egenkapital blevet negativ i 2011.

Den svage indtjening afspejler i mange tilfælde også en svag likviditet. Der er i flere tilfælde overtræk på kreditter og/eller bevilget formildede rente- og afdragsvilkår på engagementerne, da indtægterne fra driften ikke er tilstrækkelige til at kunne servicere renter og afdrag på gælden samt fremtidige investeringer.

Det er på denne baggrund Finanstilsynets vurdering, at sparekassens skøn ikke i tilstrækkeligt omfang afspejler den objektivt konstaterbare kreditrisiko i sparekassens udlånsportefølje.

På baggrund af sparekassens indberettede foreløbige årsresultat for 2011 var sparekassens tabskapacitet inden Finanstilsynets inspektion yderst beskeden, ca. 38 mio. kr.

På et møde i Finanstilsynet mandag den 19. marts 2012 orienterede Finanstilsynet om en række foreløbige vurderinger efter tilsynets engagementsgennemgang. Sparekassen gav en orientering om sparekassens overvejelser omkring en eventuel sammenlægning med andre pengeinstitutter. Endvidere gav sparekassen udtryk for en vis uenighed i nogle af tilsynets vurderinger. Det blev på denne baggrund aftalt, at sparekassen skulle indsende sine yderligere kommentarer til tilsynets foreløbige vurderinger af de ved undersøgelsen gennemgåede engagementer, samt at der skulle afholdes et opfølgende møde i Finanstilsynet den følgende uge.

På møde i Finanstilsynet onsdag den 28. marts 2012 orienterede sparekassen om den fortsatte proces med at finde et andet pengeinstitut, som kunne være interesseret i en sammenlægning med sparekassen. Finanstilsynet orienterede om den videre proces omkring gennemgangen af engagementer fra undersøgelsen. Endvidere meddelte tilsynet, at de af sparekassen

netop indsendte yderligere kommentarer til tilsynets engagementsgennemgang og de på mødet udleverede regnskaber ville blive gennemgået af blandt andet tilsynets vurderingschefer, og ville indgå i Finanstilsynets endelige konklusion.

I brev af 19. april 2012 afgav Finanstilsynet sine bemærkninger til sparekassens kommentarer vedrørende engagementsgennemgangen.

Høring

Sparekassen fik fredag den 20. april 2012, kl. 13.07, et udkast til denne afgørelse i høring med frist til fredag den 20. april, kl. 15.00.

I sit høringsvar bemærker sparekassen, at sparekassen overordnet ikke er enig i Finanstilsynets vurdering af nedskrivningsbehovet og det af Finanstilsynet fastsatte solvenskrav på 15,5 pct., svarende til en kapitalunderdækning på 15 mio. kr.

Endvidere bemærker sparekassen, at sparekassen finder grund til at præcisere, at den væsentligste årsag til de forøgede nedskrivninger og det forøgede solvensbehov, er den faldende værdi af sparekassens sikkerheder, primært landbrugsjord, og ikke forringelse af driften i sparekassens landbrugsengagementer.

3. Retligt grundlag

I henhold til § 124, stk. 1 og 4, i lov om finansiel virksomhed skal pengeinstitutters bestyrelse og direktion sikre, at instituttet har en tilstrækkelig basiskapital og råder over interne procedurer til risikomåling og risikostyring til løbende vurdering og opretholdelse af en basiskapital af en størrelse, type og fordeling, som er passende til at dække instituttets risici. På baggrund heraf skal pengeinstitutters bestyrelse og direktion opgøre instituttets individuelle solvensbehov.

Solvensbehovet skal udtrykkes som den tilstrækkelige basiskapital i procent af de risikovægtede poster.

I bilag 1 til bekendtgørelse nr. 1399 om kapitaldækning af 16. december 2011, er de forhold, der skal indgå i pengeinstituttets overvejelser om fastsættelse af det individuelle solvensbehov, nærmere beskrevet.

Det fremgår her af bilag 1, nr. 40, til bekendtgørelse om kapitaldækning, at: "Virksomhedens fokus ved vurderingen af boniteten skal være på den andel af engagementer, der udviser svaghedstegn. Særligt gælder det på risikobetonede udlån, kreditter og garantier, hvor der ikke er foretaget nedskrivninger eller hensættelser i regnskabet, eller hvor der kun er foretaget delvi-

se nedskrivninger eller hensættelser. Hvis kvaliteten af udlånene, kreditterne og garantiene er forringet eller vurderes at være på vej mod forringelse, skal der tages højde herfor ved opgørelse af den tilstrækkelige basiskapital”.

I henhold til § 124, stk. 5, i lov om finansiel virksomhed kan Finanstilsynet fastsætte et højere solvenskrav end 8 pct.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 527 af 7. juni 2006, at bestemmelsen i § 124, stk. 5, er en videreførelse af den tidligere bestemmelse, som giver Finanstilsynet mulighed for at fastsætte et individuelt solvenskrav. Det kan af lovbemærkningerne udledes, at Finanstilsynet alene vil fastsætte et solvenskrav, såfremt instituttets opgjorte solvensbehov ikke anses for at være tilstrækkeligt.

Det fremgår af bemærkningerne til lov nr. 1383 af 20. december 2004, hvor den hidtidige beføjelse til Finanstilsynet blev indsat i loven, at de forhold, som Finanstilsynet vil lægge vægt på ved opgørelsen af det individuelle solvenskrav, vil være de samme forhold, som bestyrelsen og direktionen skal lægge til grund for vurderingen af solvensbehovet. I Finanstilsynets vurdering vil der også kunne indgå en vurdering af ledelsen – herunder dens kvalitet og risikovillighed. Endvidere vil Finanstilsynet kunne foretage en sammenligning af de enkelte selskaber, hvilket også kan danne grundlag for tilsynets afgørelse.

Endelig fremgår det af bemærkningerne til lov nr. 1383 af 20. december 2004, at såfremt Finanstilsynet fastsætter et solvenskrav, der er højere end den solvensprocent, selskabet har på tidspunktet for fastsættelsen af solvenskravet, vil selskabet få en frist til at opfylde det individuelle solvenskrav. Fristen vil blive fastsat individuelt i det konkrete tilfælde.

Konsekvenserne af en overtrædelse af solvenskravet følger af § 225, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, hvoraf det fremgår, at hvis et pengeinstitut, realkreditinstitut, fondsmæglerselskab eller investeringsforvaltningsselskab ikke opfylder kapitalkravene i § 124, stk. 2, 3, 5, 7 og 8, og § 125, stk. 2-5 og 8, og § 125 a, og ikke har tilvejebragt den foreskrevne kapital inden for en af Finanstilsynet fastsat frist, skal Finanstilsynet inddrage tilladelsen.

Sammenfattende tilsiger det retlige grundlag, at Finanstilsynet på et tidligt tidspunkt skal fastsætte et individuelt solvenskrav, såfremt en virksomhed ikke selv opgør det individuelle solvensbehov tilstrækkeligt højt.

4. Den konkrete vurdering af solvensbehovet efter forskellige metoder

4.1. Spar Salling Sparekasses anvendte metode

Sparekassen tager udgangspunkt i den metode, Lokale Pengeinstitutter har beskrevet i foreningens vejledning om opgørelse af solvensbehov. Efter denne metode opgør sparekassen sit individuelle solvensbehov til 10,7 pct.

4.2. Finanstilsynets korrigerede opgørelse af sparekassens solvensbehov ved sandsynlighedsmodellen

Under denne metode tager Finanstilsynet udgangspunkt i den af sparekassen anvendte metode. Finanstilsynet korrigerer imidlertid de anvendte beløb, hvor Finanstilsynets vurdering afviger væsentligt fra sparekassens vurdering af risikoområdet.

Finanstilsynets korrektioner er alene rettet mod sparekassens vurdering af tillæg i solvensbehovet for så vidt angår kreditrisiko. Her tages udgangspunkt i den såkaldte sandsynlighedsmodel, hvor engagementerne bedømmes med en sandsynlighed for misligholdelse og et tab ved misligholdelse på baggrund af Finanstilsynets engagementsgennemgang. Herigennem opregnes en samlet kreditrisiko for sparekassen.

På baggrund af Finanstilsynets beregninger efter denne metode opgøres sparekassens individuelle solvensbehov til 15,5 pct. før nye nedskrivninger.

4.3. Finanstilsynets opgørelse af solvensbehovet ved kreditreservationsmetoden.

Metoden er i særlig høj grad konkret rettet mod sparekassens risikoprofil på kreditområdet, idet det historisk har vist sig, at det er på kreditområdet, vanskelighederne opstår.

Kreditreservationsmetoden tager udgangspunkt i, at lovens mindstekrav på 8 pct. som udgangspunkt er dækkende for instituttets portefølje.

På sparekassens særligt risikofyldte engagementer (engagementer med karakteren 2c eller 1 i Finanstilsynets klassifikation af udlånsbonitet) opgøres således en forsigtig blanco, og der foretages en kreditreservation svarende til tabsrisikoen på de risikofyldte engagementer, som tillægges udgangspunktet på 8 pct. af de risikovægtede poster.

Det er herved antaget, at de fundne kreditreservations dækker risikokoncentrationen og kvaliteten af engagementerne. Det antages ligeledes, at der herudover er en normal portefølje af engagementer, der dækkes på normal vis af 8 pct.-kravet.

Til vurdering af solvensbehovet ud fra kreditreservationsmetoden gennemgik Finanstilsynet engagementerne med objektiv indikation for værdiforrin-

gelse (OIV) og engagementerne med væsentlige svaghedstegn blandt sparekassens største engagementer og de øvrige landbrugsengagementer af betydning.

Finanstilsynet har ikke fundet anledning til at foretage andre særlige tillæg, der ikke skulle være dækket af 8 pct.-kravet, under hensyntagen til, at de altovervejende risici i sparekassen kan identificeres blandt sparekassens største engagementer samt de gennemgåede landbrugsengagementer.

På baggrund af denne metode vurderer Finanstilsynet, at sparekassens solvensbehov udgør 15,7 pct. før nye nedskrivninger.

Risikoområde	Sparekassens opgørelse af tilstrækkelig basiskapital	FT sandsynlighedsmodel	FT kreditreservation
8-procents krav			88.545
Kreditrisici	109.821	162.514	85.048
Markedsrisici	4.828	4.828	
Operationelle risici	9.201	9.201	
Øvrige forhold	-5.496	-5.496	
I alt	118.354	171.047	173.593
<i>Risikovægtede poster 31.12.2011</i>	1.106.809	1.106.809	1.106.809
Solvensbehov	10,7 %	15,5 %	15,7 %

Alle metoder er behæftet med usikkerhed som følge af de betydelige skønselementer, der indgår ved især engagementsvurderingen.

Finanstilsynet vurderer som nævnt, at der er behov for yderligere nedskrivninger på ca. 34 mio. kr. Disse er ikke indregnet i ovenstående tal og vil medføre en reduktion af både den faktiske solvens og solvensbehovet.

8. Konklusion

På baggrund af ovenstående fastsætter Finanstilsynet i henhold til § 124, stk. 5, i lov om finansiel virksomhed et solvenskrav på 15,5 pct.

Ulrik Nødgaard
direktør

Karen Dorte Abelskov
kontorchef